

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Bogumiła Ustjanicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 września 2017 r.,

wniosku S. K.

o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w (...) od rozpoznania wniosku pozwanego o wyłączenie sędziów I. W., O. G. i J. G. od rozpoznania wskazanej sprawy, sygn. akt V ACa (...) Sądu Apelacyjnego w (...),

1. oddała wniosek o wyłączenie sędziów: (...)

2. umarza postępowanie w części dotyczącej żądania wyłączenia sędziów: R. D., J. K., H. K., B. K. i M. Ż.,

3. przyznaje adwokatowi M. M. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za udzieloną pozwanemu pomoc prawną z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Pozwany S. K. złożył w toku rozprawy apelacyjnej w dniu 6 marca 2017 r. wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w (...) od rozpoznania jego wniosku o wyłączenie od orzekania w jego sprawie o rozwód (sygn. akt V ACa (...)) sędziów I. W., O. G. i J. G. Wskazał, że wniosku o wyłączenie sędziów nie mogą rozpoznawać sędziowie tego samego sądu, z uwagi

na istniejące między sędziami stosunki służbowe i prywatne, a w piśmie z dnia 6 czerwca 2017 r. pełnomocnik pozwanego podtrzymał żądanie. Wywiódł, że za uwzględnieniem wniosku przemawia aspekt społeczny, tj. konieczność wyeliminowania sytuacji, która w społecznym odbiorze mogłaby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego.

Sędziowie, o których wyłączenie wnosił pozwany, złożyli oświadczenia o braku jakichkolwiek stosunków między nimi a stronami procesu, które mogłyby wywoływać wątpliwości co do ich bezstronności w rozumieniu art. 49 k.p.c., a także o braku podstaw do wyłączenia na podstawie art. 48 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Instytucja wyłączenia sędziego została uregulowana w przepisach art. 48 i n. k.p.c. Zgodnie z art. 49 k.p.c. Sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie, lub też jeśli zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 48 k.p.c. stanowiące o wyłączeniu sędziego z mocy ustawy.

Odnosząc się do argumentacji jaka legła u podstaw wniosku pozwanego, przypomnieć należy, że wyłączenie sędziego na wniosek strony nie nastąpi gdy strona poweźmie jakiejkolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale dopiero wówczas gdy ujawnią się uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 49 k.p.c.). Należy bowiem pamiętać, że instytucja wyłączenia nie tylko wzmacnia zasadę bezstronności i niezawisłości, ale również pozbawia sędziego prawa rozpoznania przydzielonej mu sprawy wydania w niej orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CO 2/04, OSNC 2004, z. 12, poz. 207). Dlatego wnoszący o wyłączenie sędziego powinien uprawdopodobnić wystąpienie takich okoliczności, które obiektywnie mogą rzutować na bezstronność i niezawisłość sędziowską. Niewystarczające jest prezentowanie subiektywnych odczuć wnioskodawcy, nieopartych na okolicznościach sprawy. Ważki argument o potrzebie zachowania społecznego przekonania o bezstronności sędziego, w sprawie niniejszej został niewątpliwie nadużyty. Nie ma bowiem podstaw do sugerowania, że o wniosku

o wyłączenie sędziów rozstrzygających sprawę pozwanego o rozwód nie mogą rozstrzygnąć sędziowie tego samego sądu tylko z tego powodu, że pracują w tej samej jednostce organizacyjnej. Niebezpieczeństwa braku obiektywizmu z tej tylko przyczyny nie dostrzegł nawet sam ustawodawca dopuszczając możliwość wniesienia w przypadkach wymienionych w art. 394² § 1 k.p.c. zażalenia do innego składu tego sądu, w tym również zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku o wyłączenie sędziego. Wskazuje to tym bardziej na potrzebę rzeczywistego wykazywania, że wątpliwość co bezstronności sędziego istnieje; sama potencjalna możliwość jest dalece niewystarczająca (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2015 r., III PO 7/15, z dnia 10 stycznia 2017 r., III UO 3/16, nie publ.).

Wobec oświadczeń sędziów, których dotyczył wniosek, o braku jakichkolwiek stosunków pomiędzy każdym z nich a stronami postępowania i nie sformułowaniu przez pozwanego zarzutów, które pozwalałyby jego wniosek poddać ocenie w aspekcie rzeczywistej potrzeby wyłączenia sędziów Sądu Apelacyjnego w (...), wniosek należało oddalić.

Z uwagi na to, że wskazani przez pozwanego sędziowie R. D., J. K., H. K., B. K. i M. Ż. w chwili orzekania przez Sąd Najwyższy nie są już czynnymi sędziami Sądu Apelacyjnego w (...), postępowanie z wniosku pozwanego o ich wyłączenie, podlegało umorzeniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi pozwanego, ustanowionemu z urzędu, orzeczono na podstawie § 10 ust.1 pkt 1 w związku z § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714).

jw

r.g.